MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE, AL MUNCEI ȘI OCROTIRILOR SOCIALE
INSPECTORATUL SANITAR AL BASARABIEI.

ORGANIZAȚIA SANITARĂ

— A —

BASARABIEI.

Cu o hartă topografica a tuturor instituțiunilor sanitare

CHIȘINĂU.
1922
Librarie fratii I. si H. Cogan

Școala Politehnică
BUCUREȘTI

INTRODUCERE.

Inspectoratul sanitar al Basarabiei, a ţinut cu ocazia celui de al 25-a Congres al Asociaţiei Generale a Medicilor din Ţară, să prezinte membrilor congresului, această mică broşură din care să se poată vedea pe scurt, modul cum a evoluat organizarea sanitară a Basarabiei de sub regimul rus şi până azi.

Cine ar dori să cunoască in mod detaliat, fazele prin care a trecut această organizare şi greutăţile ce au trebuit să fie invinse, pentru realizarea acestui scop, poate consulta cu mult folos broşura D-lui Dr. Niculae Smadu, Medic Primar al Judeţului Chişinău, intitulată „Privire Generală asupra organizării şi stării Sanitare din Basarabia, 1918-1920".

Trebue să recunoaştem că fără prezenţa in capul serviciului sanitar al Basarabiei, a primului Inspector Sanitar civilo-militar D-l, General Dr. Vicol, ar fi fost foarte greu de infăptuit cea ce avem astăzi.

Cu o muncă neobosită, cu un tact deosebit şi cu un spirit inalt de conciliaţiune, D-sa a putut să invingă toate greutăţile locale şi să aşeze pe o bază. solidă intregul edificiu sanitar ce fiinţează azi.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE, AL MUNCEI ȘI OCROTIRILOR SOCIALE
INSPECTORATUL SANITAR AL BASARABIEI.

BUCUR... BIBLIOTECA

ORGANIZAȚIA SANITARĂ

— A —

BASARABIEI.

Cu o hartă topografica a tuturor instituțiunilor sanitare

Inventariat la No. 7592
1938/39

1922

Printr'o fericită întâmplare, în capul Ministeri de Interne se găsea atunci D-nul Gh. Mârzescu, act lul Ministru al Sănătății Publice, al Muncei și Ocrot lor Sociale, care secundat de marele Director Gene al Serviciului Sanitar, neuitatul și mult regretatul p fesor D-r. Sion, a dat primele decrete-legi de organi re a Serviciului Sanitar in Basarabia.

Aceasta operă de organizăre incepută sub n auspici atât de bune, a fost continuată cu mult suc de colegul nostru D-r C a z a c u, Inspector Sanitar legat, care cu perseverență demnă de toată laud căutat să menție și să imbunatățească instituțiile cre

In Octombrie 1920 profesorul D r Slăteneanu rector General in acel timp, cu largul său spirit discernământ a cimentat toate aceste sforțări, prin licarea Legei Sanitare in mod integral, in tot cup sul Romaniei Mari.

SITUAȚIA GEOGRAFICĂ

Basarabia este o provincie prin excelență agricolă cuprinsă intre Nistru, Prut, Dunăre și Mare, ai cărei locuitori (75% din populație) se ocupă cu cultura pământului.

Intreaga Basarabie se poate impărți in două regiuni deosebite. O regiune deluroasă care cuprinde tot nordul și centrul Basarabiei și o altă regiune de șes, care cuprinde o parte din sudul Basarabiei.

Basarabia este brăzdată de mici părăiașe care se reversă, o parte in Prut, o altă parte in Nistru și in lacurile dela sud. Părăiașele urmează cursul văilor; ele devin in timp de secetă, atât de mici incât aproape dispar. Văile sunt presărate cu terenuri mocirloase și bălți acoperite in multe părți cu stuf și papură.

Pe lângă agricultură populația se mai ocupă cu cultura viței de vie și a pomilor fructiferi.

Câmpiile întinse cu pășune pentru creșterea vitelor și lacurile pline de pește din sudul Basarabiei, a căror suprafață este de 43,670 Ha. asigură locuitorilor din Basarabia o stare economică din cele mai satisfăcătoare.

Suprafața și impărțirea administrativă.

Basarabia are o suprafață de 44,422 Km. patrați care reprezintă un procent 13,5% din totalul intinderei României Mari.

Din punct de vedere Ad-tiv, sub imperiul rus, intreaga provincie era impărțită in 8 județe; fiecare județ având „Stane“ pentru administrația poliținească, iar pentru acea fiscală „Voloste“ care cuprindeua mai multe comune.

Astăzi sunt 9 judeţe, administrate de 9 Prefecţi, ajutaţi fi care de mai mulţi Subprefecţi. Volostele continuă de a funcţio şi in prezent. La ele se concentrează o mare parte din chestiun le de rezolvit, pentru diferitele nevoi ale comunelor ce o compu

Comune mari, destul de populate, sunt lăsate fără nici organ administrativ local, la fel cu micile sate din vechiul reg cu un staroste (delegatul satului) şi mai mulţi sutaşi (vătăşei). N ci un cărturar de seamă la reşedinţa unei comuni, nici o cancelar nimic care să amintească o Primărie rurală din vechiul regat. N tarul dela ţară din vechiul regat, atât de necesar dezvoltărei u comune rurale, lipseşte până in prezent in Basarabia. Comun pare că trăesc o viaţă ca din timpurile cele mai vechi; in un deabia prezenţa jandarmului, singură care dă aparenţă că in c mună se găseşte o autoritate administrativă.

POPULAŢIA.

Populaţia Basarabiei se ridică la 2,642,000 locuitori, cari punct de vedere etnic se compune astfel: 1,688,000 romă 329,000 ruşi şi ruteni; 59,000 lipoveni; 267,000 evrei; 113,0 germani; 140,000 bulgari şi găgăuţi şi 33,000 diverse alte ţionalităţi.

Ca densitate se socoteşte intre 50—60 locuitori la un K pătrat.

INSTRUCŢIUNEA PUBLICĂ.

Instrucţiunea publica a fost foarte redusă in populatiunea rurală a Basarabiei care ne dă un procent foarte mare de neştiutori de carte.

După o lucrare a D-lor C. Filipescu şi Eugeniu N. Giurgea, care este proporţia ştiutorilor de carte după naţionalitaţi:

Felul Naţionalităţilor	La % ştiutori de carte	
	Barbaţi	Femei.
Români	10,5%	1,7%
Nemţi	63,5%	62,9%
Poloni	55,6%	52,9%
Evrei	49,6%	24,1%
Bulgari	31,4%	6,4%
Turci	21,1%	2,4%
Velico-Ruşi	49,9%	21,1%
Malo-Ruşi	15,3%	3,1%

Din acest tablou se vede că in Basarabia, dintre toate celelalte naţionalităţi, Românii sunt din nefericire cei mai inapoiaţi in cea ce priveşte cultura, iar recordul îl ţine femeile Române, care dau procentul cel mai scăzut intre ştiutorii de carte.

După datele cele mai recente, Basarabia are in prez 1,926 şcoli primare, iar invătământul secundar e reprezentat 13 licee de băeţi şi 15 licee de fete, 3 şcoli normale, 3 şcoli ale, un liceu tehnic, 2 şcoli comerciale, o şcoală eparhială, 3 li spirituale, 28 şcoli medie, 3 şcoli de agricultură, o şcoală cială de viticultură şi o universitate populară

Lumina incepe acum să se reverse cu profiziune asupra porului, care deşi subjugat timp de peste 100 de ani, şi-a pă neatins graiul neamului, făcând in viilor ca învăţăturile şi sfat medicilor, să nu mai cadă ca sămânţa aruncată in vânt.

DRUMURILE DIN BASARABIA.

Basarabia are:

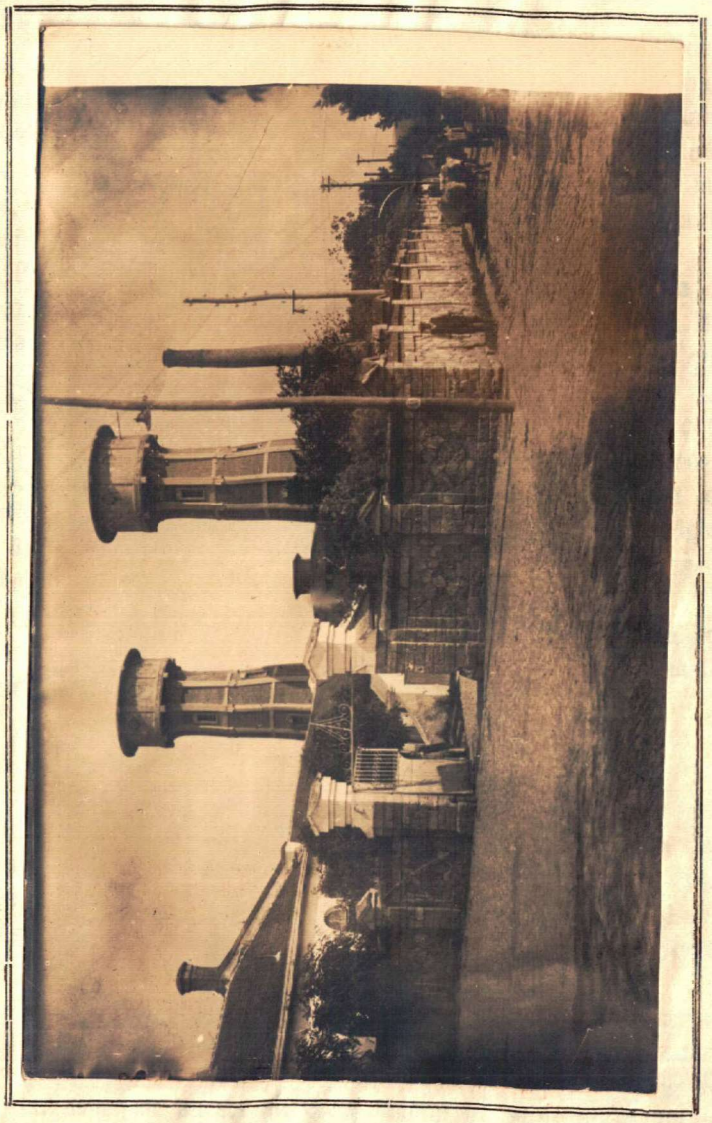
1,200 Km. de linie de cale ferată;

20,000 Km. de drumuri carosabile, dintre cari 1 250 Km. sunt şoseluite, restul sunt drumuri naturale cari impracticabile in timpul ploilor.

LOCUINŢELE SĂTEŞTI.

Aproape mai toate locuinţele ţărăneşti sunt făcute din pici şi unele cu pământ. In multe sate, oamenii trăesc in b şi in căsuţe mici cu o singură odae, acoperite cu pământ. In le unde trăesc familiele de ţigani, casele în care se adăpostesc tia, ne dau priveliştea unor locuinţe primitive.

Casele din Basarabia unde se găsesc coloniile german clădite din cărămidă şi acoperite cu ţiglă, intrecând ca conic ce aşteptare. Locuinţele au mai multe camere, ferestre mari igienice şi fac un contrast izbitor cu casele sătenilor noştr perite cu stuf, mici şi cu totul neigenice.

Ulița Orașului Costiugeni

LOCALURILE PUBLICE.

Şcolile rurale din Basarabia sunt in majoritate de construcţie veche, puţin incăpătoare, cu mobilier insuficient şi nu corespund cerinţelor igienice şcolare. Multe din şcoli s'au deschis in localuri improvizate. Sălile de clasă prost intreţinute; apa de băut ţinută in loc de vase inchise cu robinet, in cofe sau găleţi metalice fără capac, după câte o uşă, expuse prafului, ce se ridică din jocurile şcolarilor şi din care toţi beau cu o singură cană.

Primăriile sunt improvizate in casele cele mai rele, adesa ori o mică cămăruţă, căci comuna rurală nu s'a organizat incă in Basarabia. Localurilor Volostelor sunt in schimb bine clădite şi mobilate, ele corespund reşedinţelor de plasă dela noi.

Bisericile sunt singurile localuri sătesti bine şi igienic construite, ele contrastează prin măreţia lor faţă de căsuţele ţărăneşti.

Cârciumele in Basarabia sunt relativ in număr mic faţă de cele din Vechiul Regat; sunt instalate in localuri cu totul nehigienice, deoarece s'au deschis fără să indeplinească cele mai elementare reguli sanitare.

Cimitirele sunt la distanţe regulamentare, cele mai multe imprejmuite cu gard. Ingroparea cadavrelor se face la adâncimea de 2 metri.

APĂ DE BĂUT.

La sate alimentaţia cu apă de băut, se face in intreaga Basarabie, cu apă scoasă din fântâni (puţuri). Numărul acestor puţuri este foarte mare, chiar mai mare ca in satele din vechiul regat, astfel că intreţinerea lor se face cu greutate, iar pericolul pentru sănătatea locuitorilor e mai mare.

Fântânile sunt cu ghizdurile mici, fără o prispă prin prejur, adeseori cu băltoace in jurul lor şi a căror apă poate să se scurgă in fântână. Apa se scoate cu găleţi atârnate de un cârlig de lemn, dar sunt sate intregi ale căror fântâni nu sunt prevăzute cu găleţi (ciuturi) fixe. Locuitori vin de iau apă adeseori cu găleata lor proprie atârnată de o frânghie, aducând cu ele germenii diferitelor boli de prin case.

Numărul mare de cazuri de febră tifoidă din Basarabi au obârşia in acest sistem de efectuos de alimentare cu apă p tabilă.

Locuitorii de pe malul Prutului şi Nistrului intrebuinţează apă de băut, apa din aceste rîuri, pe care o beau nefiartă; a dată când se găsea in comerţ piatră acră o băteau cu piatra pentru a o limpezi; acum o beau aşa cum se găseşte.

Oraşele ca şi satele se alimentează cu apă din fântâi condiţii, aproape asemenătoare ca cele dela sate.

Oraşul Chişinău se alimentează cu apă, provenită din 3 r ri puţuri arteziene, care se distribue populaţiei la domiciliu. Ap calcaroasă.

Oraşul Izmail se alimentează cu apă de Dunăre, cu insta ţiuni de decantare, filtre de nisip şi se distribue la domiciliu.

SERVICIUL SANITAR.

Serviciul Sanitar al Basarabiei, sub regimul rus, nu era centrat sub o conducere unitară. Depinzând fie de stat (Minis de Interne), fie de autoritatea judeţeană (Zemstva judeţeană) de acea orăşănească (Uprava Oraşului), in bugetul cărora fi deosebit, el era impărţit intre aceste diverse administraţiuni. ă că diferitele servicii şi formaţiuni sanitare, aveau intre ele p puncte de coutact.

Serviciul Sanitar Basarabean, sub ruşi era impărţit in c următor:

1) Direcţiunea Sanitară Gubernială.

2) Serviciul Sanitar al Zemstvei Guberniale.

3) Serviciul Sanitar al Zemstvelor judeţene şi Upravelo şene.

DIRECŢIUNEA SANITARĂ GUBERNIALĂ, numită şi medicală gubernială, era subordonată Direcţiunei Inspecto Medical General din Ministerul de Interne al Imperiului şi er şată pe lângă cancelaria gubernatorului provinciei.

In capul acestei Direcţiuni se găsea un medic cu titlul de Inspector medical, secundat de un medic ajutor, un farmacist, şi câţiva funcţionari administrativi.

Atribuţiunile secţii medicale guberniale era:

Privigherea intregului personal medical al guvernului; păstrarea instrumentelor chirurgicale care se puteau intrebuinţa la nevoe de către ori ce medic; privigherea tuturor farmaciilor şi droghe-riilor; privigherea exerciţiului medicinei atât in spitale cât şi in clientela privată; chestiunele privitoare la sănătatea publică; descrierea fizică şi topografică a guberniei din punctul de vedere medical; igiena alimentară; permisiuni pentru vânzarea diferitelor materii cosmetice celorlalte uzuale; cenzurarea reclamelor medicale şi farmaceutice; măsuri contra epidemiilor; examinări medicale in diferite cazuri, relativ la chestiuni administrative civile, criminale şi private.

Apoi Inspectorul medical, lua parte la şedinţele Direcţiunei Guberniale in privinţa chestiunilor medicale; inspecta spitalele guvernului; lua parte la sedinţele zemstvei guberniale, ale Consiliului Comunal, la discutarea chestiunilor medicale; era memru in comitetul inchisorilor, al comisiei industriale şi in comitetul anti-alcolic.

Serviciul exterior al secţiei medicale guberniale se compunea din:

9 medici legişti de judeţe.

9 medici legişti de oraşe.

Pe lângă fiecare medic legist era ataşat un felcer.

Asistenţa medicală şi poliţia sanitară ale judeţelor Cahul şi Ismail erau asigurate tot de Direcţiunea Sanitară Gubernială, de oarece in aceste judeţe nu existau Zemstve.

SERVÎCÎUL SANITAR al ZEMSTVEI GUBERNÎALE era subordonat autorităţii zemstvei guberniale a provinci şi lucra cu totul indepedent de secţia medicală gubernială, care nu exercita asupra lui decât un control tehnic.

Preocuparea de căpetenie a serviciului sanitar al Zemstve Guberniale, era combaterea diferitelor epidemii de boli contagioa se din intreaga provincie şi aprovizionarea cu materiale dezir fectante a zemstvelor judeţene Pe lânga aceasa, el mai asigur in chip redus însă şi azistenţa medicală a populaţiei cu ajutor a 2 spitale şi anume: Spitalul Zemstvei din Chşinău şi Spitalu de alienaţi Costiugeni.

Serviciul Sanitar al Zemstvei Guberniale era condus de membru delegat al Zemstvei Guberniale, apoi de un medic şe care era secundat de un medic ajutor şi câţiva funcţionari a ministrativi, iar cancelaria serviciului era ataşată zemstvei g berniale.

Personalul exterior, se compunea din 8 medici primari sa tari de ţudeţe, ajutaţi fiecare de câte un felcer sanitar şi 2 f ceri dezinfectori.

La acest serviciu mai funcţionau incă:

2 medici epidemici permanenţi,

2 felceri epidemici.

3 dezinfectori sanitari.

10 medici epidemici vremelnici.

20 felceri epidemici vremelnici.

30 dezinfectori vremelnici.

20 surori de caritate.

20 surori de caritate vremelnice.

După cum se vede acest personal lucra numai in tim marilor epidemii.

Serviciul Sanitar al Zemstvelor Judeţene şi Upravelor orăşene se afla autoritatea acestor administraţiuni cari păstrau o autonomie loc

Zemstva judeţeană in cuprinsul intinderei judeţului ei, a grijă de azistenţa medicală a populaţiei pe care o asigura ajutorul spitalelor şi ambulatoriilor judeţene din oraşe şi sate.

Aceste Zemstve intreţineau in intreaga Basarabie circa de spitale şi 62 de ambulatorii, cu un personal sanitar de medici, 160 de felceri şi moaşe şi 70 surori de caritate.

Serviciul Sanitar Zemstvial judeţian era condus de către membru delegat din consiliul zemstvei, care nu era niciodată medic şi care avea insărcinarea de a se ocupa numai de che nile sanitare ale judeţului.

Upravele Orăşene exercitau poliţia sanitară a oraşelor prin intermediul unui medic sanitar de oraş, care era plătit din bugetul oraşului şi subordonat Upravei.

Când Basarabia şi-a rupt lanţurile şi s'a proclamat „REPUBLICĂ MOLDOVENEASCĂ" la 24 Ianuarie 1918 intreaga această organizaţie sanitară gubernială, zemstvială şi a upravelor orăşene, cu tot personalul ei a continuat să existe mai departe cu aceleaşi indeletniciri, numai că titlul Direcţiunei Sanitare Guberniale adica a secţiei medicale guberniale, a fost schimbat in acela de: **Serviciul Central al Sănătăţei publice din Basarabia**

După alipirea Basarabiei la Patria Mamă înfăptuită la 27 Martie 1918, serviciul sanitar basarabean nu şi-a schimbat nici organizaţia nici caracterul.

Din cauză însă că organele administrative, de care depindeau, nu mai aveau resursele necesare pentru intreţinerea lor, multe din instituţiile sanitare zemstviale au incetat de a mai funcţiona; altele devenite inutile au fost înlăturate. Astfel Directoratul de Interne Basarabean a suprimat in cursul lunei lulie 1918, pe cei 9 medici legisti şi cei 9 felceri de oraşe.

Incetul cu incetul serviciul sanitar Basarabean, prin deslănţuirea evenimentelor şi a schimbărilor fundamentale de lucruri intâmplate, nu mai corespundea scopului: el suferise o desorganizare care era cu totul dăunătoare sănătăţei publice, probă cele 14.000 de cazuri de tifus exantematic, perindate in cursul primelor 4 luni ale anului 1918.

Epidemiile cari decimau populaţia puneau in pericol situaţia armatei Române.

Această stare de lucruri mai mult ca ingrijitoare, determină pe şeful serviciului sanitar al armatei de operaţiuni din Basarabia, D-nul Medic General Dr. Vicol, să inspecteze in cursul lunelor Aprilie şi Mai 1918, diferitele formaţiuni sanitare, spre a-şi da seamă personal de starea in care se găseau.

In urma acestei inspecţiuni D-sa arată printrun raport documentat starea deprolabilă in care se afla populaţia din punctul de vedere sanitar. Ministerul de Interne in baza referatului Direcţiunei Generale a Serv. Sanitar, cu No 5874 din 17 iunie 1918, a dat Deciziunea Ministerială cu No. 6540 din 22 lunie 1918, prin care deleagă pe D-nul General Dr Vicol, Inspector Sanitar militar

al Basarabei, să reprezinte Direcţiunea Generală a Serviciului tar în Basarabia, în tot cea ce privea atribuţiile serviciului sanitar

Cea dintâi grijă a D-sale, fu să înceapă combaterea e miei de tifus exantematic, care bântuia provincia în chip i zitor. Lăsând zemstvelor autonomia organizărilor sanitar care dispuneau, Inspectoratul Sanitar Civilo-Militar al Basar utilizând materialul şi personalul sanitar militar aflător în Ba bia, organiză şi creă următoarele unităţi sanitare civilo-mil cari aveau de scop să combată flagelul în timpul verei din

Se instituí:

1) Câte 4 secţii mobile a câte 50 paturi, la fiecare inf rie din garnizoană şi spital divizionar, la Diviziile 1 şi 2 c valerie, 9 şi 10.

2) Câte un spital permanent la Diviziile 9 şi 10.

3) Un spital de contagioşi, cu o secţie de higienă şi l borator mobil, la Bălţi.

4) Un spital permanent la Chişinău.

5) O infirmerie de ochi la Chişinău

6) Echipe volante de deparazitare şi anume:

Câte 2 echipe la spitalele de contagioşi şi spitalele d nare şi câte una, la cele 4 secţii mobile ale infirmeriil garnizoană, apoi una la spitalul permanent al Corpului Armată.

Pentru deparazitare, aceste echipe se serveau de cu mobile, utilizând fie cuptoarele mici metalice ruseşti pe 2 fie cuptoare construite din lemn şi puse pe platformele v trăsuri de ambulanţe.

Ca personal superior de control a funcţionat 3 Ins regionali sanitari: unul la nord cu reşedinţa la Bălţi, unul l tru cu reşedinţa la Chişinău şi unul la sud cu reşedi Bolgrad.

Materialul Sanitar şi medicamentos se procura de la f ciile de garnizoană situate la Bălţi, Tighina, Cetatea Alb şinău şi Bolgrad.

Secţiile mobile ale infirmeriilor de garnizoană precu spitalelor divizionare au funcţionat pe tot timpul verei în

In Noembrie 1918, în urma alipirei Bucovinei şi Transilva niei la Patria Mumă, Divizia 1 şi a 2 de cavalerie, cu toate formaţiunile lor sanitare, au părăsit Basarabia.

Cum numărul medicilor şi formaţiunilor sanitare diminuase în mod simţitor prin această dislocare şi cum era neapărat ne voe să se dea serviciului sanitar civil o organizare mai siste matică, Direcţiunea Generală a Serviciului Sanitara a înfiinţat: 9 medici sanitari-delegaţi pe lângă serviciile sanitare ale zemstve lor judeţene, cari în înţelegere cu medicii primari dela zemstve să ia măsurile necesare de combatere şi profilaxie a boalelor contagioase, precum şi 50 de agenţi sanitari cari să cerceteze sa tele, să descopere bolnavii contagioşi şi să supraveghieze dezin fecţiile.

In acelaş timp, pentru ca sa se cunoască numărul tuturor medicilor, precum şi a diferitelor instituţiuni sanitare civile de stat sau particulare, Comandamentul Militar al Basarabiei cu or donanţa No. 14 din 7 Iulie 1918 ordonă înscrierea tuturor medici lor stabiliţi în Basarabia dela anul 1914 incoace, precum şi a tu turor formaţiunilor sanitare, spitale infirmerii, etc. în registrele Inspectoratului civilo-militar din Basarabia şi delegă ca reprezen tant al acestui Inspectorat în fiecare zemstvă un medic numit de Direcţiunea Generală a Serviciului Sanitar, care să facă legătura între Zemstvă şi Inspectorat, în ce privea chestiunile de ordin sa nitar.

Aceiaşi măsură de inscriere la Inspectorat a fost luată în cursul lunei August, în ce privea pe farmacişti, veterinari, dro ghişti, felceri, dentişti şi moaşe.

Era primul pas spre începutul unei organizări sanitare, care trebuia să se pue la înălţimea aceleia din vechiul regat.

In adevăr, în urma unui raport al Inspectoratului Sanitar ci vilo-militar al Basarabiei, prin care să arăta inconvenientele păstră rei organizaţiei sanitare zemstviale, Comisarul general al Basara biei a cerut Guvernului desfiinţarea zemstvei guberniale şi impli cit al serviciului sanitar al zemstvei guberniale, care funcţiona sub numele de **Serviciul sanitar central Basarabean** şi trecerea tuturor forma ţiunilor sanitare dependinte de acest serviciu la Inspectoratul Sanitar, acea ce s'a şi întâmplat în Octombrie 1918.

Măsurile şi dispoziţiile de ordin sanitar, in ce privea a provincie, după cum s'a văzut mai sus, se luau prin ord emanate dela Comisariatul General al Basarabiei.

Pentru a se pune capăt unei stări, care ingreuia bunu al serviciului şi pentru a se da o directivă mai unitară in vea aplicarea legilor şi regulamentelor sanitare, s'au luat d de dispoziţii conţinute in următoarele decrete legi:

1) Decretul Lege No. 673 din 12 Februarie 1919, n pe Inspectorul Sanitar civilo-militar al Basarabiei, in pe medicului şef al Marelui Cu artier General, in ce privea in le sanitare ale populaţiei civile din Basarabia,—el intimă torului să lucreze după normele de serviciu şi directivele ţiunei Gen rale a Serviciului Sanitar al ţărei, punând la ziţiunea populaţiei şi formaţiunile sanitare militare;—ci medici pr mari de judeţe, pe cari dispune să fie numiţi i definitiv după normele din vechiul regat.

2) Cu decretul No. 2451 din 19 Iunie 1919, se face uriaş spre unificare. Prin el:

Toate serviciile sanitare ale zemstvelor judeţeme şi a velor orăşene din Basarabia, precum şi tot materialul s efecte, instrumente, aprovizionări de alimente, ambulatori zite etc. aparţinând zemstvelor judeţene şi upravelor dela trec pe ziua de 1 Iunie 1919 la Inspectoratul Sanitar al biei. Personalul aflător la acele servicii urma să fie inca funcţiele corespunzătoare prevăzută in lege sanitară şi să ficieze de stabilitatea prevăzută in aceiaş lege.

La 1 Iulie 1919 in baza acestui decret lege, toate ţiunile sanitare existente până la acea dată in Basarabia sub o singură conducere unitară: Direcţiunea Generală a ciului Sanitar Român.

3) Până la organizarea sanitară unitară a intregului numirea medicilor in Basarabia, potrivit decretului Lege N din 20 Iunie 1919, urma să se facă după hotărârea unei ni, instituită ad-hoc şi constituită din: Inspectorul Sanitar militar al Basarabiei, 2 delegaţi ai Ministrului delegat al biei şi 2 delegaţi ai Consiliului Sanitar superior. Comisiu

Vederea unei săli din spitalul „Regina Maria“

să aleagă dintre medicii autohtoni şi din cei din restul ţărei, după lucrările şi meritele lor, sau in urma unui concurs.

Pentru că provinciile alipite, in acest timp. se găseau intr'o perioadă de tranziţie, in care legile şi regulamentele sanitare din vechiul regat nu se puteau aplica in intregime şi pentru că conducătorul sanitar al fiecărei din aceste provincii, simţea nevoia unei consfătuiri cu consilieri localnici pe de o parte, iar pe de alta avându-se in vedere şi des centralizarea administrativă, care tinde să asigure regiunilor o mai bună gospodărie, conferinţa delegaţilor Transilvaniei, Bucovinei, Basarabiei, Direcţiunei Generale a Serviciului Sanitar, Marelui Cartier şi Ministrului de Război intruniţi in Bucureşti in ziua de 5 Martie 1919, printre alte păreri emise, au opinat ca conducătorul sanitar al provinciei să fie azistat şi de consilieri localnici.

Astfel, cu decretul Regal No. 2452 din lunie 1919, s.a facut numirele a unui vice preşedinte şi 4 membri, in consiliul sanitar basarabean care să aziste pe Inspectorul Sanitar, la dezbaterea chestiunilor mai importante

Serviciul Sanitar al Basarabiei a funcţionat astfel in baza ordonanţelor decretelor şi decretelor-legi arătati, mai sus, până la 6 Octombrie 1920 când in virtutea Decretului Regal No. 4084 din 2 Octombrie 1920, puterea Legei Sanitare şi a tuturor regulamentelor respective din Vechiul Regat s'au intins in toate provinciile alipite abrogându-se toate legile, regulamentele şi ordonanţele contrare, aflate in vigoare până la acea dată. Dela această epocă unificarea sanitară era infăptuită definitiv in tot cuprinsul ţărei intregite.

Organizarea sanitară actuală a Basarabiei.

Serviciul central.

Serviciul central este condus de un Inspector General Sanitar, investit cu toate puterile pe care i le dă legea şi regulamentul de funcţionare a regiunilor sanitare.

Acest serviciu are următoarea organizare:

1) Serviciul Ad-tiv şi al Personalului
2) Serviciul Epidemiilor şi Statistic.

3) Serviciul Salubrității și Contencios.
4) Serviciul Economatului.
5) Serviciul Farmaceutic.
6) Serviciul Spitalelor.
7) Serviciul Comptabilității
8) Serviciul Tehnic.
9) Depozitul Central de medicamente.
10) Serviciul Registraturei.

Inspectoratul mai are ca servicii dependinte:

a) Laboratorul de igienă cu 2 secții: bacteriologică și mică

b) Depozitul de medicamente.

Serviciul exterior.

Serviciul exterior se compune din:

a) Serviciul sanitar și asistența medicală dela orașe
b) Serviciul sanitar și asistența medicală de județe

Serviciul sanitar și asistența medicală dela orașe.

1) ORAȘUL CHIȘINAU , cărei populație fixă este de 133 loc. are:

1 medic șef de oraș;
4 medici de circ . urbană;
1 medic Epidemic;

ajutați fiecare, de câte un agent sanitar, un agent de fector și o moașă.

4 dispensare, in care se dau consultații și medicamente tuite.

Următoarele spitale, laboratorii, etc.

a) SPITALUL CENTRAL cu:
O secție medicală;
O secție de chirurgie;
O secție de maternitate;
O secție de boli venerice, sifilis și prostituate;
O secție de boli nervoase;
O secție antirabică.

Un azil de copii;
Un laborator de bacteriologie;
O farmacie;
O școală de felcerițe-moașe;
O capelă;
Un dispensar de boli de gât, nas și urechi;
Un dispensar de boli medicale;
Un dispensar de boli chirurgicale;
Un dispensar de dentistică;
O sală de autopsie.

cu un total de 515 paturi bugetare și cu următornl personal:

1 medic șef și medic primar de secție;
4 medici primari de secție;
4 medici secundari;
1 medic de laborator;
1 dentist;
1 farmacist;
1 intendent cl. I-a;
1 comptabil cl. II-a;
1 mecanic șef;

și 152 personal sanitar inferior și accesoriu;

b) SPITALUL REGINA MARIA, are:

1 secție de chirurgie cu 50 paturi;
1 sanatoriu cu 20 paturi;

1 dispensar pentru boli chirurgicale cu următorul persona medical:

1 medic șef;
2 medici secundari;
1 intendent cl. I-a

și 45 personal sanitar inferior și accesoriu

c) SPITALUL de BOLI CONTAGIOASE cu 160 paturi bugetare, de construcție nouă, sistem pavilionar și cu un pavilion sistem celular, are:

1 laborator de bacterologie.
1 dispensar.

1 farmacie.
1 capelă-autopsie.
cu următorul personal medical:
1 medic şef.
2 medici primari de secţie,
2 medici secundari.
1 farmacist.
1 intendent,
1 contabil.
1 mecanic şef.
şi 98 personal sanitar inferior şi accesoriu.

d) MATERNITATEA ORHEIULUI, cu un număr de 15 pa bugetare şi următorul personal:
1 medic primar,
3 moaşe.
1 intendent.
şi 9 personal inferior sanitar şi accesoriu.

e) Din lipsă de local, de oarece localul propriu dest spitalului de ochi a fost ocupat de Directoratul de Industrie comerţ,— Inspectoratul sanitar întreţine la infirmeria corpulu de Armată din Chişinău, pentru boalele de ochi, un număr 40 paturi bugetare, cu următoru personal:
1 medic şef.
1 medic secundar.
3 subchirurgi,
2 surori de caritate,
1 intendent.

f) OSPICIUL DE ALIENAŢI «COSTIUGENI» se găs la o departare de 7 km. de oraş, intr'o poziţie încântăto Este instalat in 18 pavilioane, construcţie modernă, dest să ospitalizeze până la 1000 bolnavi. Are pavilioane foarte c fortabile pentru pensionari cu plată. Băi sistematice, spălători bucătărie mecanică. Lumină electrică, Uzină de apă.

Cu un total de 450 paturi bugetare şi următorul persona
1 Medic Director,
1 medic subdirector,
4 medici de secţie
1 intendent cl, I-a

1 contabil cl I-a
1 mecanic şef,
şi 306 personal sanitar inferior şi accesoriu.

g) SPITALUL DE COPII, cu un număr de 44 paturi bugetare şi următorul personal:
1 medic primar

Acest spital este întreţinut de caritatea publică iar Inspectoratul întreţine un număr de 40 copii saraci.

h) UN LABORATOR DE GIENA, cu:
1 secţie de bacteriologie
1 secţie de chimie.
1 institut antirabic,
cu următorul personal:
1 medic şef de laborator.
1 chimist
1 preparator.

i) Sunt prevăzute in bugetul exerciţiului 1922—1923, 2 spitale şi anume:
1 Spital pentru copii-heredo-sifilitici cu 20 paturi.
1 spital pentru boli incurabile cu 100 paturi
cari in prezent nu funcţionează din cauza lipsei de localuri

Aşa dar, oraşul Chişinău posedă 1290 paturi bugetare, cari repartizate la populaţiunea oraşului, dau:
1 pat pentru 103 locuitori

2) ORAŞUL HOTIN cu o populaţie de 17 000 locuitori, are:
1 medic de Circumscripţie urbană.
2 agenţi sanitari
1 moaşă
1 spital cu 50 paturi bugetare şi cu următorul personal:
1 medic şef
1 medic secundar,
şi 19 personal inferior.

Repartizate la populaţia oraşului cele 50 paturi, dau 1 pat la 170 locuitori.

3) ORAŞUL ORHEI, cu o populaţie de 19000 locuitori,
1 medic de circumscripţie urbană
1 agent sanitar.
1 moaşă
1 spital cu 3 pavilioane şi 80 paturi bugetare care are mătorul personal:
1 medic primar pentru secţia de boli interne
1 medic primar pentru secţia de chirurgie
1 medic secundar
şi 26 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizate la populaţia oraşului cele 80 paturi dau un la 237 locuitori

4) ORAŞUL SOROCA, cu o populaţie de 19,000 locu are:
1 medic de circumscripţie urbană,
1 agent sanitar,
1 moaşă,
1 spital cu 3 pavilioane şl 110 paturi, care are urmă personal:
1 medic primar de secţie medicală.
1 medic primar de secţie chirurgicală.
1 medic secundar.
şi 33 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Secţia de chtrurgie posedă o sală de operaţie modernă ne inzestrată, iar spitalul este incălzit cu calorifer şi luminat electricitate.
Repartizate la populaţia oraşului cele 110 paturi dau 1 la 172 locuitori.

5) ORAŞUL TIGHINA, cu o populaţie de 26.000 locuitori
1 medic de circumscripţie urbană.
1 agent sanitar.
1 moaşă.
1 spital cu 50 paturi bugetare şi următorul personal:
1 medic primar
1 medic secundar
şi 19 personal sanitar inferior şi accesoriu.
La acest spital s'a adăugat o secţie de boli contagioase c

medic primar, diurnist şi cu un număr de paturi ce se pot urca la maximum 40
Repartizate la populaţia oraşului cele 50 de paturi, dau un pat la 520 locuitori.

ORAŞUL CAHUL, cu o populaţie de 12 000 locuitori, are:
1 medic de circumscripţie urbană.
1 agent sanitar.
1 moaşă.
1 spital cu 40 paturi bugetare şi următorul personal:
1 medic de spital.
1 intendent
şi 17 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizate la populaţia oraşului, cele 40 paturi dau un pat a 300 locuitori

7) ORAŞUL CETATEA-ALBA, cu 34.000 locuitori, are:
1 medic de circumscripţie urbană.
1 agent sanitar.
1 moaşă
1 spital cu 3 pavilioane şi o mică maternitate, cu un total de 70 paturi bugetare şi următorul personal:
2 medici şefi de secţie.
1 medic secundar
şi 28 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizate la populaţia oraşului cele 70 paturi dau 1 pat la 486 locuitori.

8) ORAŞUL BALŢI, cu o populaţie de 22.000 locuitori are:
1 medic de circumscripţie urbană.
2 agenţi sanitari
1 moaşă.
1 spital cu 50 paturi şi cu următorul personal:
2 medici şefi de secţie
şi 20 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizate la populaţia orasului cele 50 paturi dau 1 pat la 440 locuitori.

9) ORAŞUL IZMAIL, cu o populaţie de 37.000 locuitori, are:

1 medic de circumscripţie urbană.
2 agenţi sanitari
1 moaşă.
1 spital cu 80 paturi şi următorul personal:
1 medic primar.
1 medic secundar.

Pe lângă acest spital funcţionează şi o secţie de boli cc gioase cu un medic.

Repartizate la populaţia oraşului cele 80 paturi dau 1 la 462 locuitori.

Totalizând numărul paturilor din cele 9 oraşe mari ale sarabiei căpătăm un total de 1820 de paturi, cari repartizat 312.000 locuitori din oraşe, ne dau:

1 pat la 176 locuitori.

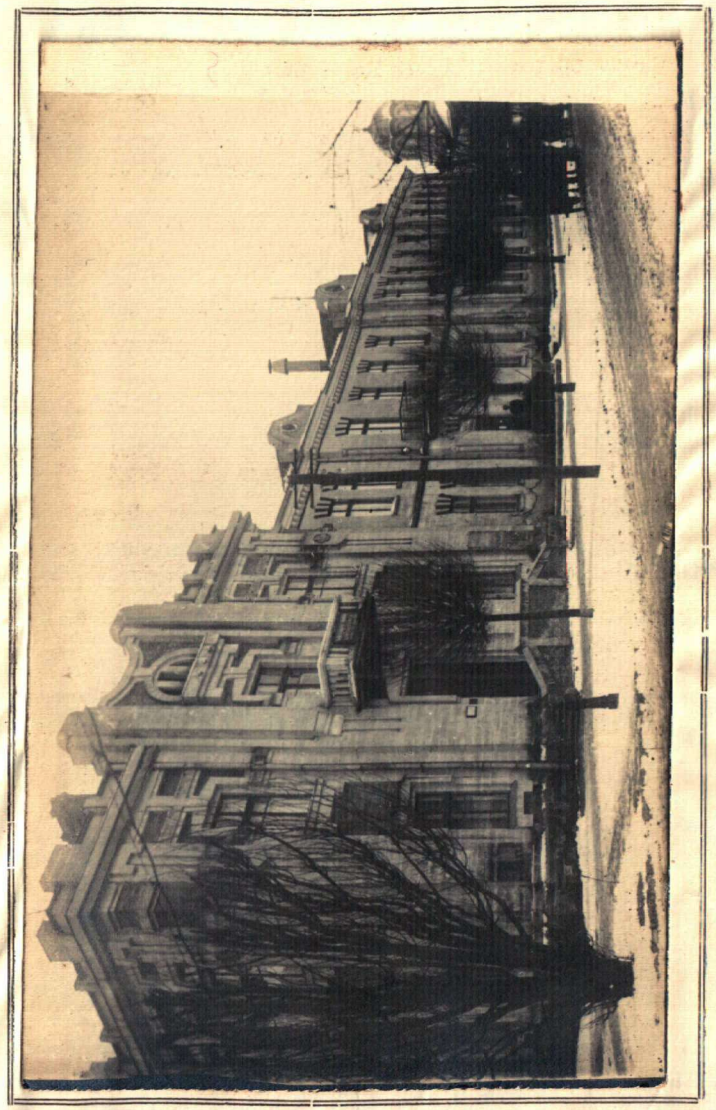
Serviciul sanitar şi azistenţa medicală de judeţe.

1) JUDEŢUL CHIŞINAU, are o populaţiune sătească 243.000 locuitori şi in cuprinsul lui se găsesc 216 comune r Este impărţit in 15 circumscripţi rurale, dintre cari 7 cu s rurale.

Are:
1 medic primar de judeţ.
1 medic epidemic.
9 medici de circumscripţie rurală
5 agenţi sanitari cl. 1-a.
1 secretar.
30 agenţi sanitari cl II-a.
15 moaşe.

7 spitale rurale, cu un număr total de 180 paturi bu şi următorul personal:
6 medici de spital şi circomscripţie.
1 medic de spital.
1 medic secundar.
şi 97 personal sanitar inferior şi accesoriu.

Repartizaţi la populaţia judeţului avem:
1 medic la 16.200 locuitori.
1 agent sanitar la 6914 locuitori
1 moaşă la 16.200 locuitori

Faţada Spitalului „Regina Maria"

Repartizați pe comune:
1 medic la 14 comune
1 agent la 6 comune
1 moașă la 14 comune.

Iar cele 180 paturi repartizate la 243 000 locuitori dau un pat la 1350 iocuitori.

2. JUDEȚUL HOTIN, are o populație sătească de 349.000 locuitori. 179 comune rurale. 12 circumscripții medicale rurale dintre care 6 cu spitale și 4 cu infirmerii

Are:
1 medic primar de județ
1 medic epidemic.
6 medici de circumscripții rurale
5 agenți sanitari cl, 1-a.
1 secretar
20 agenți sanitari cl II-a
15 moașe.

7 spitale rurale și 4 infirmerii, cu un total de 185 paturi bugetare și următorul personal:

6 medici de spital și circumscripție
1 medic de spital
1 medic secundar.

și cu un număr de 108 persona sanitar inferior și accesoriu.

Repartizați la populația județului, avem:
1 medic la 29 000 locuitori.
1 agent sanitar la 13 000 locnitori
1 moașă la 27 000 locuitori
Repartizați pe comune:
1 medic la 12 comune.
1 agent la 6 comune
1 moașă la 16 comune.

Iar cele 185 paturi repartizate la populația județului dau 1 pat la 1880 locuitori

3) JUDEȚUL ORHEI, are o populație sătească de 276 000 locuitori. 212 comune rurale. 11 circumscripție medicale rurale dintre cari 10 cu spitale.

Are:
1 medic prlmar de judeţ.
1 medic epidemic.
7 medici de circumscripţie rurală
5 agenţi sanitari cl l.
1 secretar.
18 agenţi sanitari cl. II-a
9 moaşe.
1 spital cu 25 paturi bugetare şi cu următorul perso
1 medic de spital,
şi 9 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizaţi la populaţie avem:
1 medic la 19.750 locuitori.
1 agent la 6869 locuitori.
1 moaşă la 17550 locuitori.
Repartizaţi pe comune:
1 medic la 21 comune:
1 agent la 7 comune.
1 moaşă la 19 comune.
Iar cele 25 de paturi repartizate la populaţie, dau 1 la 5920 locuitori,

7) JUDEŢUL CETATEA ALBA, are o populaţie să de 343 000 locuitori, 189 comune rurale. 16 circumscripţii cale rurale dintre cari 13 cu spitale.

Are:
1 medic primar de judeţ.
1 medic epidemic
2 medici de circumscripţie rurală.
5 agenţi sanitari cl. 1.
1 secretar.
33 agenţi sanitari cl. II-a.
17 moaşe.
13 spitale (din cari 4 nu funcţionează din cauză sunt inzestrate) cu un număr de 170 paturi şi următorul nal:
13 medici de spital şi circumscripţie,
şi 142 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizaţi la populaţie avem:

1 medic la 22.866 locuitori.
1 agent la 9026 locuitori.
1 moaşă la 20180 locuitori.
Repartizaţi pe comune:
1 medic la 12 comune,
1 agent la 4 comune,
1 moaşă la 11 comune.
Iar cele 170 de paturi repartizate la populaţie dau 1 pat la 2018 locuitori.

8) JUDEŢUL BALŢI are o populaţie sătească de 272.000 locuitori. 253 comune rurale, 13 circomscripţii cu spital şi 4 cu infirmerii.

Are:
1 medic primar de judeţ.
1 medic epidemic.
9 medici de circumscripţie rurală.
5 agenţi sanitari cl: l.
1 secretar,
26 agenţi clasa II-a.
13 moaşă,
4 spitale rurale şi 14 infirmerii permanente cu un total de 130 paturi şi următorul personal.
4 medici de spital şi circumscripţie
şi 74 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizaţi la populaţie, avem:
1 medic la 20,923 locuitori.
1 agent la 8774 locuitori,
1 moaşă la 20.923 locuitori
Repartizaţi pe comune:
1 medic la 19 comune.
1 agent la 8 comune.
iar cele 130 paturi repartizate le populaţie dau 1 pat la 2092 locuitori,

9) JUDEŢUL IZMAIL, are o populaţie sătească de 104,000 locuitori, 83 comune rurale. 9 circumscripţii medicale rurale dintre cari 4 cu spital şi 2 cu infermerii.

Are:
1 medic primar de judeţ.

1 medic epidemic,
5 medici de circumscripţie rurală.
5 agenţi sanitar cl. I-a.
1 secretar.
23 agenţi cl. II-a.
13 moaşe,
2 spitale urbane (Bolgrad şi Chilia Nouă) cu un total 65 de paturi.
4 spitale rurale.
1 Leprozerie la Largeanca.
2 infermerii permanente
cu un total de 195 paturi şi următorul personal:
5 medici de circumscripţie şi spital.
1 medic de spital.
1 medic secundar
şi 92 personal sanitar inferior şi accesoriu.
Repartizaţi la populaţie avem:
1 medic la 10.400 locuitori.
1 agent la 3715 locuitori.
1 moaşă la 8.000 locuitori.
Repartizaţi pe comune:
1 medic la 8 comune.
1 agent la 3 comune.
1 moaşă la 6 comune.
Iar cele 260 de paturi repartizate la populaţie dau un la 400 locuitori.

Din cele arătate mai sus se vede că, din punct de ve al organizării sanitare, in capul fiecărui judeţ se găseşte medic primar de judeţ ajutat de un medic epidemic, iar fie circumscripţie rurală este condusă de un medic, ajutat de 2 a sanitari dintre cari unul la comuna de reşedinţă a medicul

La luarea serviciilor sanitare dela zemstve, circumscri medicale din intreaga Basarabie erau in numar de 80. Insp ratul Sanitar al Basarabiei a ridicat numărul lor la 107, de 27 medici rurali mai mulţi, diminuându-se astfel raza cir scripţiilor, cât şi numărul cercului de populaţie, căreia trebu i se asigure azistenţa medicală.

La suprafaţa totală a Basarabiei, care e de 44.422 Km. patraţi am avea in termen mediu pentru fiecare circumscripţie, o suprafaţă cam de 415 Km. patraţi, iar la o populaţie sătească de 2 242.000 locuitori, am avea cam 20,953 locuitori de fiecare circumscripţi. medicală.

Cela 1475 de paturi din spitalele rurale repartizate la aceiaşi populaţie sătească ne dau 1 pat pentru 1.520 locuitori, iar dacă la aceste paturi adăugăm şi pe cele di 1 oraşe ce se ridică la un număr de 1820, căpă ăm un număr total de 3295 paturi pentru intreaga Basarabie, cari repartizate la populaţiunea sa, ce se ridică la 2 642.000 locuitori, ne dau 1 pat la 802 locuitori.

De serviciile sanitare de orașe și județ

ORAȘE				JUDEȚE								
Denumirea Orașului.	No. spitalelor și a paturilor bugetare		No. Medicilor de oraș	Numele județului.	№ circumscriptiilor	No. circumscriptiilor fără spital	No. circumscriptiilor cu spital	No. circumscriptiilor cu infirmerii	No. total al spitalelor	No. Paturilor	No Medicilor
	Spitale	Paturi									
Chișinău . .	6	1290	34	Chișinău . .	15	8	7	—	7	180	19
Hotin	1	50	3	Hotin	12	2	6	4	7	185	16
Orhei	1	80	4	Orhei	11	1	10	—	10	205	12
Soroca . . .	1	110	4	Soroca . . .	11	1	8	2	8	195	14
Tighina . . .	1	50	3	Tighina . . .	12	7	4	1	5	125	15
Cahul	1	40	2	Cahul	8	7	1	—	1	25	10
Cetatea-Albă .	1	70	4	Cetatea-Albă .	16	3	13	—	13	170	17
Bălți	1	50	3	Bălți	13	5	4	4	4	130	15
Ismail . . .	1	80	4	Ismail	9	3	4	2	7	260	14
	14	1820	61		107	37	57	13	62	1475	132

rurale cu o populație mai mică de 7000 suflete, neținând seamă dacă in acel sat era sau nu stabilit un medic. Aceste macii aveau localuri și inventar redus și puteau fi conduse către ajutori de farmaciști, dar fără drept de a primi elevi.

In comunele lipsite de medici, conducătorii acestor farm se îndeletniciau și cu practica medicală, dând sfaturi medic administrând și medicamente după înțelegerea și bunul lor. Acest neajuns fusese semnalat și de către guvernul rus, fosta Direcțiunea in ultimul timp a incetat de a mai elibera torizațiuni de asemenea natură. rămânând fără aprobare mai de 200 de cereri.

Condițiunile de deschidere și funcționare a farmaciilor de acordarea titlurilor farmaceutice, au fost precizate prin 352.397-595 618 din codul medical rus. [edit. 1905].

După alipirea Basarabiei, la 15 Octombrie 1918, s'a înființat o nouă farmacie normală in județul Hotin cu aprobarea Ostvei județene, iar in luna Noembrie 1918 s'a mai deschis o farmacie nouă in orașul Chișinău cu aprobarea Directoratului de terne.

Cu decretele regale No. 4907 din 26 Octombrie 192 No. 609 din 6 Februarie 1922 s'au acordat pentru Basarabia, concesiuni noui de farmacii, și anume:

16 in orașul Chișinău 3 in județul Hotin, 2 in orașul Soroca, 2 in orașul Balți, 2 in orașul Orhei, 1 in orașul Tighina 2 in orașul Cetatea Albă, 4 in orașul și județul Ismail.

Drogheriile existau in Basarabia in număr foarte mare in orașul Chișinău, care a avut inaintea rezboiului circa 125 locuitori, și vre-o 150 in județe Ele nu sunt drogherii in sens propriu, comerțul lor fiind amestecat cu cel de parfumerie, galanterie, papetărie etc. Legea rusă nu s'a interesat de loc de A existat un singur regulament, prin care li se interzicea vânzarea unor medicamente compuse și toxice. precum și executarea de prescripțiuni medicale.

Deschiderea lor era permisă ori și cui și se efectua prin declarațiune către Primăria comunei. după achitarea taxelor venite. Nu se ținea seamă de numărul lor și de distanță, nu cerea aprobarea direcțiunei medicale și uneori nu se comunici deschiderea lor. Revizuirile drogheriilor se făceau din când

când de către medici sanitari, insă contravențiile se pedepseau cu cu amenzi foarte mici. din care cauză cea mai mare parte din medici incetase de a le mai controla.

Acum, in comformitate cu ordinul D. G S. S. No. 9751 din 1922, Inspectoratul Sanitar a inceput a proceda la controlarea actelor tuturor droghiștilor Basarabeni, urmând a fi recunoscuți, cu drepturi câștigate, toți acei cari au funcționat ca droghiști-proprietari până la 6 Octombrie 1920 (data introducerei Legei Sanitare in Basarabia) și care vor intruni condițiunile prescrise prin noul regulament al drogheriilor.

Exercițiul dentisticei. In Basarabia sunt inregistrați circa 200 dentiști. Unii dintre ei (aproape a 4 parte), după legea veche, au urmat studii particulare ca elevi in cabinetul unui dentist insemnat, timp de 2 ani, au depus apoi examenul cuvenit la facultatea de medicină și au obținut titlul de „dentist".

Din anul 1904 nu s'a mai admis acest mod de procedare și s'a inființat, conform art. 619—628 din codul medical, școli de dentistică cu un program mai vast. Pentru inscrierea la aceste școli se cerea cel puțin 6 clase liceale. Durata studiilor era de 5 semestre. Absolvenții depuneau examenul la facultatea de medicină și li să dădea titlul de „Zubnoi vraci" (medic dentar).

In intreaga Basarabie este numai un singur doctor in medicină care exercită dentistica ca specialitate (in orașul Chișinău).

Titlurile de mai sus fiind inferioare celor universitare, s'au făcut serioase obiecțiuni din partea dentiștilor din vechiul regat contra resunoașterei in țără a dentiștilor basarabeni cu drepturi câștigate. insă după multe discuțiuni, consiliul sanitar superior prin jurnalul № 695-1921 s.a pronunțat in favoarea dentiștilor basarabeni și o parte din ei (115) au obținut deja dreptul de liberă practică in țară, in baza actelor controlate de inspectorat, ca indeplinind toate condițiunile cerute prin jurnalul sus menționat.

Felceri agenți sanitari și moașe.

Regimul sanitar rus ne a lasata un număr de felceri (subchirurgi) și felcerițe-moașe din cari cea mai mare parte se găsesc și acum in funcțiune.

Unii din aceşti felceri provin din şcoli speciale c existat pe lângă spitalele mari, cu studii de 3 ani şi examen pus în faţa unei comisiuni, prezidată de Inspectorul medical bernial (conf rm art. 629-639 din codul medical rus 1905.

O alte parte provin din şcoala de felceri, care a ex pe lângă spitalul central din Chişinău, întreţinută de zem gubernială.

Afară de aceştia, mai sunt un număr însemnat de fe cari poartă numele de „rotnii felcer" şi care şi-au făcut pr rea în serviciile sanitare ale armatei.

Felcerițele moaşe au eşit dintr'o şcoală pregătitoare ce ataşată la spitalul central din Chişinău, care în anul 1887 fost transformată în şcoală de felcerițe-moaşe.

In aceasta şcoală se primeau absolventele a 4 clase lic Durata studiilor era de 4 ani. Elevele stăteau în spital şi fă servic ul la toate secţiile spitalului. După depunerea exame li se eliberau certificate de felcerițe-moaşe.

Un alt număr de moaşe, provin din diferitele şcoali ciale, alăturate clinicilor universitare, spitalelor mari şi mat tăţilor.

Actualmente funcţionează pe lângă spitalul central din şinău o şcoală de moaşe cu un curs pregătitor de 2 ani, în sunt admise 40 de eleve interne.

0000

Tabloul

de Medicii, Farmaciştii, Veterinarii, Dentiştii, Felcerii şi Moaşele ce se găsesc în întreaga Basarabie.

NUMELE JUDEȚELOR	MEDICI			FARMAC	
	Români Ruși, Poloni Armeni	Israeliți	Total	Români	Israeliți
Județul Chișinău	98	66	164	6	17
„ Hotin	13	5	18	1	9
„ Soroca	17	10	27	1	6
„ Bălți	18	12	30	1	10
„ Orhei	13	17	30	—	3
„ Tighina	20	16	36	1	13
„ Cetatea—Albă	28	27	55	—	15
„ Ismail	19	15	34	—	12
„ Cahul	9	5	14	—	2
Total .	235	173	408	10	87

VETERINARI			DENTIȘTI			MOAȘE			FELCERI		
Români Ruși	Israeliți	Total	Români Ruși	Israeliți	Total	Români Ruși	Israeliți	Total	Români și Ruși	Israeliți	Total
8	—	8	10	59	69	38	16	54	47	6	53
1	—	1	—	8	8	10	7	17	37	6	43
9	—	9	1	7	8	22	8	30	54	10	64
4	—	4	2	18	20	27	13	40	51	6	57
3	—	3	—	12	12	24	14	38	48	7	55
1	—	1	—	30	30	15	11	26	42	6	48
1	—	1	—	18	18	44	13	57	57	6	63
1	—	1	2	24	26	30	4	34	43	3	46
1	—	1	—	13	13	13	7	20	33	1	34
29	—	29	15	189	204	223	93	316	412	51	463

ROMANIA

MINISTERUL SĂNĂTĂȚEI PUBLICE AL MU

ȘI OCROTIRILOR SOCIALE

BASARABIA

CU TOATE INSTITUȚIUNILE SANITARE

1922

Scara 1: 700.000

HOTIN
Inăuți
Secureni
Chelmenți
Romancauți
Clișcăuți
Dăncăuți
Briceni
Călărașovca
Dinăuți
HOTIN
Mărcăuți
Dengeni
Bălcăuți
N. Sulița
Costiceni
Lipcani
Climăuți
Tranca
SOROCA
Zgurița
Edineț
Târnova
Viișoara
SOROCA
Volovița
Chetrosul d. S.
Brătușeni
Vertujeni
Zabriceni
Stolniceni
Nădușita
Dumbrăveni
Răscani
Floresti
Vad. Rașcov
Șaptebani
Costiugeni Mari
Recea
Soldănești
Ciorna Rezina
Glodeni
Slobozia
BĂLȚI
Drăgănești
Ciutulești
Bolotino
Răspopeni
Ciuciulea
Cinișeuți
Tibova
Marandeni
Sângerei
Chetriș
Fălești
Chișcăreni
Sărăteni
Chiperceni
Flămânzeni
Telenești
Lopatna
ORHEI
Susleni
ORHEI
Sculeni
Bravicea
Pârlița
Călăras
Perisecina
Vulpești
Pitușca
Isbești
Ungheni
Parjolteni
Strășeni
Criuleni
Vorniceni
Sirești
Boldurești
Varzărești
Delacheu
Vad lui Vodă
Nisporeni
CHIȘINAU
Ciuciuleni
Costiugeni
Mireni
Telița
Valoveni
CHIȘINAU
Sișcani
Tantăreni
Bulboca
Costești
TIGHINA
Găncești
Cărpineni
Prutul
Minghir
Gura Galbenă
Sărăteni
Grădești
Cainar
Causani
Talmaz
Taraclia
Purcari
Cimislia
Petrovca
Leova
Manzăr
Volontirovca
Toniceanca
TIGHINA
Staro Cazaci
Abaclia
Vișinovca
Trumușica Veche
Comrat
Răileanca
Tiganca
Cleașlia
Tamurca
Baimaclia
Tomai
Tarutino
Nadejda
CAHUL
CET. ALBA
Bairamcea
Congaz
Șaba
Costangliia
Ceadâr Lunga
CETATEA ALBĂ
Artiz
Constantinovca
Baurci Moldoveni
Sătata
Albota
Mihailovca
Divizia
CAHUL
Devlet Agaci
Carbolia
Taraclia
Tuzla
Zadunaevca
Tatar Bunar
Pandaclia
Taslâc
Cubei
Cișmea
Vulcănești
Enichioi
Bolgrad
Trajan Vechi
Slobozia
ISMAIL
Sasic
Hagi Abdul
Sichirlichitai
Galilești
Tasbunar
Etulja
Cișmea Fărșită
Caramahmet
Reni
Chilia Nouă
Lărgeanca
ISMAIL
DOBROGEA
MAREA NEAGRĂ
Limanul Sasic
L. Cahul
L. Catabun
L. Sasic
L. Burnas
L. Tuzla
Nistrul
Prutul

MOLDOVA

RAIN

LEGENDA

- Spitale Urbane
- Spitale Comunale
- Spit. rurale și Circ. medic.
- Circomscripție medicală
- Spital de contagioși
- Spital de ochi
- Maternitate
- Spitale de alienați
- Infirmerie de contagioși
- Sosele Comunale
- Sosele Județene